

สรุปผลการวิจัย การอภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการบริหารโครงการสุขภาพของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ เพื่อ เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงในการบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 103 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาเป็นฉบับสมบูรณ์สำหรับใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวน 94 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.26 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เป็นค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงในการบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียน โดยทดสอบค่า 'ที' (t-test) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นชายร้อยละ 68.09 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 63.83 มีวุฒิปริญญาตรีร้อยละ 52.13 ศึกษาสาขาวิชาบริหารการศึกษา ร้อยละ 29.79 มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป ร้อยละ 47.87 และเคยเข้ารับการศึกษอบรมเกี่ยวกับโครงการสุขภาพในโรงเรียน ร้อยละ 55.32

2. การเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สรุปได้ดังนี้

2.1 ในด้านการวางแผนการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน ปรากฏว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ การจัดให้มีการสำรวจปัญหาสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียน การจัดให้มีการจัดทำแผนการดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน เพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การจัดให้มีการจัดทำแผนการดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน เพื่อแก้ปัญหาการบริการสุขภาพในโรงเรียน การจัดตั้งคณะกรรมการสุขภาพในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยครูสุขศึกษา ครูอนามัยโรงเรียน ครูโภชนาการ ครูผู้ดูแลเกี่ยวกับอาคารสถานที่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้ปกครอง การติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผน โครงการสุขภาพในโรงเรียนร่วมกัน เป็นที่ปรึกษาก่อตั้งคณะกรรมการสุขภาพในโรงเรียน ในการกำหนดกิจกรรมของโครงการสุขภาพในโรงเรียน การจัดให้มีการวิเคราะห์ปัญหาการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การจัดให้มีการวิเคราะห์ปัญหาการบริการสุขภาพในโรงเรียน การจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสุขภาพในโรงเรียน เพื่อวางแผนโครงการสุขภาพในโรงเรียน การจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงและประสานงานร่วมกัน เกี่ยวกับการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน และการวางแผนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ตามลำดับ

ส่วนการปฏิบัติจริงที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การจัดให้มีการสำรวจปัญหาสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียน และปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อยในเรื่องของการจัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงและประสานงานร่วมกัน เกี่ยวกับการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน ส่วนเรื่องอื่น ๆ มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวังและการปฏิบัติจริงในเรื่องของการวางแผนการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารมีความคาดหวังในการที่จะปฏิบัติงานด้านการวางแผนการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก แต่ปฏิบัติจริงได้ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วพบว่าผู้บริหารมีความคาดหวังในการที่จะปฏิบัติงานด้านการวางแผนการจัดโครงการสุขภาพอยู่ในระดับที่มากกว่าการปฏิบัติจริง ทั้งโดยส่วนรวมและรายข้อซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ในด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ถูกสุขลักษณะ ปรากฏว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การจัดให้มีการดูแลรักษา

ความสะอาดภายในบริเวณโรงเรียนอย่างทั่วถึง การจัดให้มีภาชนะรองรับขยะประจำทุกห้องเรียน การจัดให้มีการกำจัดขยะมูลฝอยภายในโรงเรียนอยู่เสมอ การจัดให้มีการปรับปรุงพื้นที่บริเวณโรงเรียน เพื่อไม่ให้มีน้ำท่วมขัง การจัดให้มีการปรับปรุงอาคารเรียนให้สะอาดและปลอดภัยอยู่เสมอ การจัดให้มีส้วมและที่ปัสสาวะที่ถูกสุขลักษณะ เพียงพอกับจำนวนนักเรียนตาม เกณฑ์มาตรฐาน การจัดให้มีการดูแลรักษาต้นไม้ให้ร่มเงาและไม้ดอกไม้ประดับให้สวยงามอยู่เสมอ การจัดให้มีระบบการระบายน้ำโสโครกที่ถูกสุขลักษณะในโรงเรียน การจัดให้มีจำนวนนักเรียนให้พอเหมาะกับขนาดของห้องเรียน การจัดให้มีโต๊ะเรียนม้านั่งที่เหมาะสมกับสภาพร่างกายของนักเรียน และการจัดให้มีการดูแลและแก้ไขเกี่ยวกับปัญหาแสงสว่างในห้องเรียน เรียงตามลำดับ ส่วนเรื่องอื่น ๆ มีความคาดหวังที่จะปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมากทุกข้อ

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวังกับ การปฏิบัติจริงในเรื่องของการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะของผู้บริหารพบว่า ผู้บริหารมีความคาดหวังในการที่จะปฏิบัติงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ปฏิบัติจริงได้ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วพบว่า ผู้บริหารมีความคาดหวังในการที่จะปฏิบัติงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะอยู่ในระดับที่มากกว่า การปฏิบัติจริง ทั้งโดยส่วนรวมและรายข้อซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ในด้านการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความคาดหวังในระดับมากที่สุดในการที่จะปฏิบัติงานด้านการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนในเรื่องการจัดให้มีห้องพยาบาลและเวชภัณฑ์ครบถ้วน การจัดให้มีครูหรือเจ้าหน้าที่ดูแลประจำห้องพยาบาลตลอดเวลา การจัดให้มีเวรยามดูแลความปลอดภัยในโรงเรียนในตอนกลางวัน และกลางคืน การจัดให้มีอุปกรณ์สำหรับป้องกันอัคคีภัยในโรงเรียน การจัดให้นักเรียนได้รับการแนะแนวสุขภาพจากครู หรือเจ้าหน้าที่แนะแนว ส่วนเรื่องอื่น ๆ มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ส่วนการปฏิบัติจริงที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การจัดให้มีบัตรสุขภาพประจำตัวนักเรียนครบทุกคน การจัดให้มีห้องพยาบาลและเวชภัณฑ์ครบถ้วน การจัดให้มีครูหรือเจ้าหน้าที่ดูแลประจำห้องพยาบาลตลอดเวลา การจัดให้มีการตรวจสอบคุณภาพอาหารที่จัดบริการแก่นักเรียน

การจัดให้มีครูคอยควบคุมดูแล, การรับประทานอาหารของนักเรียน การจัดให้มีการซึ่งน้ำหนัก และวัดส่วนสูงของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ การจัดให้มีการให้ภูมิคุ้มกันโรคโดยเจ้าหน้าที่ สาธารณสุขแก่นักเรียน การแจ้งให้ผู้ปกครองทราบล่วงหน้าก่อนมีการให้ภูมิคุ้มกันโรคแก่นักเรียน การจัดให้มีเวรยามดูแลความปลอดภัยในโรงเรียนในตอนกลางวันและกลางคืน การจัดให้มีอุปกรณ์สำหรับป้องกันอัคคีภัยในโรงเรียน การจัดให้นักเรียนได้รับการแนะนำแนวสุขภาพจากครู หรือเจ้าหน้าที่แนะนำ และปฏิบัติจริงที่อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การจัดให้มีการบริการอาหารกลางวันโดยทำให้รูปของโครงการอาหารกลางวัน ส่วนในเรื่องอื่น ๆ ปฏิบัติจริงได้ในระดับปานกลาง

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวังกับ การปฏิบัติจริงในเรื่องของการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารพบว่า ผู้บริหารมีความคาดหวังในการที่จะปฏิบัติงานด้านการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับที่มากกว่าการปฏิบัติจริง ทั้งโดยส่วนรวม และรายข้อซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ในด้านการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน ปรากฏว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ในการที่จะปฏิบัติ ได้แก่ การจัดให้มีการปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับปัญหาสุขภาพของนักเรียน การจัดหาหลักสูตร คู่มือครู ไว้ให้ครูใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา ในเรื่องอื่น ๆ มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก

ส่วนการปฏิบัติจริงที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การจัดให้มีการปรับปรุงโครงการสอนวิชาสุขศึกษา การจัดหาหลักสูตร คู่มือครู ไว้ให้ครูใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา การจัดหาอุปกรณ์การสอนไว้ให้ครูใช้ประกอบการสอนวิชาสุขศึกษา สนับสนุนให้มีหนังสืออ่านประกอบและ เอกสารที่เกี่ยวกับสุขภาพไว้สำหรับครูและนักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน ส่งเสริมให้ครูใช้จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรมในการวัดผลการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา ส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางสุขศึกษา ส่วนในเรื่องอื่น ๆ มีความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อ เปรียบ เทียบระหว่างความคาดหวังกับ การปฏิบัติจริงในเรื่องของ การสอนสุขศึกษาในโรงเรียนของผู้บริหารพบว่า ผู้บริหารมีความคาดหวังในการที่จะปฏิบัติงาน ด้านการสอนสุขศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก แต่ปฏิบัติจริงได้ในระดับปานกลาง และเมื่อ พิจารณาโดยส่วนรวมแล้วพบว่าผู้บริหารมีความคาดหวังในการที่จะปฏิบัติงานด้านการสอนสุขศึกษา ในโรงเรียนอยู่ในระดับที่มากกว่าการปฏิบัติจริง ทั้งโดยส่วนรวมและรายข้อซึ่งมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 ในด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากทุกข้อในการที่จะปฏิบัติ ได้แก่ การ จัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาสาธารณสุขในชุมชน ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการวางแผนการจัด โครงการสุขภาพในโรงเรียน จัดให้ครูและ นักเรียนได้ร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านความสะอาดและความปลอดภัย เชิญชวนให้ ประชาชนในชุมชน เข้ามารับบริการทางด้านสุขภาพ ซึ่งทางโรงเรียนและชุมชนร่วมกันจัดขึ้น สนับสนุนให้ชุมชนจัดกิจกรรมทางด้านสุขภาพขึ้นภายในโรงเรียน สนับสนุนให้ทางโรงเรียน เป็น สื่อกลางของชุมชน และใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์แก่การพัฒนาโครงการสุขภาพ ของนักเรียนในโรงเรียน ปรึกษาหารือกับผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ในการปรับปรุง การดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ให้ความร่วมมือกับทางบ้านและชุมชนในการพัฒนา งานสาธารณสุขมูลฐาน จัดให้มีการประชาสัมพันธ์การจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนให้ชาวบ้าน และชุมชนทราบ และสร้างความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในชุมชน เรียงความลำดับ

ส่วนการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่อง การสนับสนุนให้ชุมชนจัดกิจกรรมด้านสุขภาพขึ้นภายในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

เมื่อ เปรียบ เทียบระหว่างความคาดหวังกับ การปฏิบัติจริงในเรื่องของ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน พบว่า ผู้บริหารมีความคาดหวังใน การที่จะปฏิบัติงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชนอยู่ในระดับ มาก แต่ปฏิบัติจริงได้ในระดับปานกลาง และ เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วพบว่าผู้บริหารมีความ คาดหวังในการที่จะปฏิบัติงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชนอยู่ใน

ระดับที่มากกว่าการปฏิบัติจริง ทั้งโดยส่วนรวมและรายข้อซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.6 ในด้านการประเมินผลโครงการสุขภาพในโรงเรียน ปรากฏว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากทุกข้อ ในการที่จะปฏิบัติ ได้แก่ เป็นที่ปรึกษาแก่คณะกรรมการสุขภาพในโรงเรียน ในการประเมินผลโครงการสุขภาพในโรงเรียน สนับสนุนให้คณะกรรมการสุขภาพประเมินผลโครงการสุขภาพในโรงเรียน ติดต่อขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขแนะนำวิธีการประเมินผลโครงการสุขภาพในโรงเรียน จัดให้มีการประเมินผลโครงการสุขภาพในโรงเรียน โดยวิธีการใช้แบบสำรวจจัดให้มีการประเมินผลโครงการสุขภาพในโรงเรียน โดยใช้การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง จัดให้มีการประเมินผลโครงการสุขภาพในโรงเรียนโดยใช้แบบสอบถาม จัดให้มีการประเมินผลโครงการสุขภาพในโรงเรียน โดยใช้การสังเกตการปฏิบัติทางด้านสุขภาพของนักเรียน จัดให้มีการประเมินผลโครงการสุขภาพในโรงเรียน โดยใช้จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม จัดให้มีการประเมินผลโครงการสุขภาพในโรงเรียน โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานของกองอนามัยโรงเรียน จัดให้มีการประเมินผลโครงการสุขภาพในโรงเรียนทั้งก่อนและหลังการดำเนินการ และ เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เมื่อเสร็จสิ้นโครงการเป็นระยะ ๆ ไป จัดให้มีการประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการประเมินผลโครงการสุขภาพในโรงเรียน นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลไปปรับปรุงแก้ไขแผนการดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน จัดทำเอกสารสรุปผลการประเมินผลไว้เป็นรายปีและเผยแพร่ ตามลำดับ

ส่วนการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่องการจัดทำเอกสารสรุปผลการประเมินผลไว้เป็นรายปีและเผยแพร่อยู่ในระดับน้อย

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงในเรื่องของการประเมินผลโครงการสุขภาพในโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารมีความคาดหวังในการที่จะปฏิบัติงานด้านการประเมินผลโครงการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับที่มากกว่าการปฏิบัติจริง ทั้งโดยส่วนรวมและรายข้อ ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.7 ในการบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียนเมื่อรวมทุกด้าน ปรากฏว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความคาดหวังในการที่จะปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารโครงการสุขภาพอยู่ในระดับมาก แต่มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายด้านของความคาดหวังในระดับมากที่สุด 1 ด้าน ได้แก่ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ ความคาดหวังที่อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน ได้แก่ การวางแผนการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน การสอนสุขภาพในโรงเรียน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน และ

การประเมินผลโครงการสุขภาพในโรงเรียน

ส่วนการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ได้แก่ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ การปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน ได้แก่ การวางแผนการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน การสอนสุขศึกษาในโรงเรียน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน และการประเมินผลโครงการสุขภาพในโรงเรียน

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการบริหารโครงการสุขภาพของผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารมีความคาดหวังในการที่จะปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก แต่มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วพบว่า ผู้บริหารมีความคาดหวังในการที่จะปฏิบัติงานด้านการบริหารงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับที่มากกว่าการปฏิบัติจริง ทุกด้านและทุกรายข้อ ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยในประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ในด้านการวางแผนการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษามีความคาดหวังอยู่ในระดับมากทุกข้อ ในการที่จะปฏิบัติงานด้านการวางแผนการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารเห็นความสำคัญของการวางแผนงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน และประกอบกับผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ศึกษาสาขาวิชาบริหารการศึกษา เป็นวิชาเอก และวิชาการวางแผน เป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรของการศึกษาวิชาบริหารการศึกษา จึงทำให้ผู้บริหารส่วนใหญ่มีการเน้นหนักไปในเรื่องของการวางแผนงาน ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับนโยบายของการดำเนินงานทุกเรื่องว่า เมื่อก่อนจะลงมือดำเนินงานใด ๆ ควรจะต้องมีการวางแผนงานเพื่อ

ในงานนั้นดำเนินไปตาม เป้าหมายหรือตามแผนงานที่วางไว้ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าผู้บริหารมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากทุกข้อในเรื่องของการวางแผน

แต่ในการปฏิบัติจริงนั้นพบว่า ผู้บริหารปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกเรื่อง ยกเว้น เรื่องของการจัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงและประสานงานร่วมกัน เกี่ยวกับการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน ซึ่งปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญและขาดความเข้าใจในเรื่องของการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน จึงทำให้ขาดการติดต่อประสานงานหรือประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบถึงขอบข่าย ของงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนว่าต้องอาศัยหรือได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองด้วย จึงจะทำงานการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนได้ผลดี เพราะในการที่จะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องเห็นความสำคัญ และขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง ตลอดจนมีการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องของงานการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนให้กับผู้ปกครองได้รับทราบ เพราะการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้ให้กับผู้ปกครองได้รับทราบถึงขอบข่ายของงานนั้นจะทำให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงลักษณะของงานมากยิ่งขึ้น เมื่อผู้บริหารยังไม่เห็นความสำคัญและขาดความเข้าใจในเรื่องของการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ก็จะทำให้มีการปฏิบัติจริงในเรื่องของการจัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงและประสานงานร่วมกัน เกี่ยวกับการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนยังคงอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนะศักดิ์ รอดเมฆ (2528: 128) เรื่องการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6 พบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติจริงในเรื่องของการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองและชุมชนอยู่ในระดับน้อย จึงทำให้ผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจถึงขอบข่ายและลักษณะงาน เมื่อผู้ปกครองไม่มีความรู้ความเข้าใจและไม่เห็นความสำคัญของการจัดดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนแล้วก็จะขาดความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการมาประชุมประสานงาน หรือปรึกษาหารือในเรื่องของการวางแผนงาน เกี่ยวกับการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน แต่ถ้าผู้บริหารเห็นความสำคัญหรือศึกษาถึงการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนอย่างเข้าใจดีแล้ว และมีการส่งเสริม เผยแพร่ งานของการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนให้กับผู้ปกครองได้มีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนมากขึ้น ก็จะเป็นการดึงให้ผู้ปกครองหันมาให้ความร่วมมือและประสานงานร่วมกัน เกี่ยวกับการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนอย่างแน่นอน

ซึ่งจะมีผลทำให้การจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เมื่อผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของผู้ปกครองและชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนแล้วก็จะทำให้งานการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนได้ผลไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งก็จะส่งผลไปถึงสุขภาพอนามัยของนักเรียนและบุคลากรต่าง ๆ ที่อยู่ภายในโรงเรียน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผู้บริหารเป็นผู้ที่มีส่วนในการดึงให้ผู้ปกครองเข้ามาให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน แต่ถ้าผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญก็จะทำให้งานการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องงานการวิจัยสภาพการปฏิบัติงานของงานสายบริหารการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางปีการศึกษา 2521 - 2522 โดยหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญของงานสุขภาพอนามัยโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย (กรมสามัญศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ 2522: 89) ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้บริหารไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการที่จะจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงและประสานงานร่วมกัน เกี่ยวกับการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน

2. การจัดและดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน

2.1 ในด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ จากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารมีความคาดหวังที่จะปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก เรื่องการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เป็นเรื่องที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสนใจและดูแลเอาใจใส่อย่างมาก เพราะการจัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย และสวยงามนั้น เปรียบเสมือนงานหลักของโรงเรียน เพราะโรงเรียนเป็นสถาบันที่มีโอกาสอย่างมากในการช่วยส่งเสริมสุขภาพอนามัยของเด็กและบุคลากรต่าง ๆ ที่อยู่ในโรงเรียน อีกทั้งนักเรียนได้ใช้ชีวิตส่วนใหญ่ในวันหนึ่ง ๆ อยู่ที่โรงเรียน การที่นักเรียนได้มีโอกาสอยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดี จะช่วยให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาทางด้านสุขภาพของตนได้อย่างถูกต้อง ผู้บริหารโรงเรียนจึงได้มีความคาดหวังที่จะปฏิบัติงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด

แต่ในการปฏิบัติจริงนั้นผู้บริหารปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะ เป็นเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย เพราะการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะนั้น เป็นนโยบายอย่างหนึ่งของสถานศึกษา ดังนั้นแนวทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนจึงมีความคิดที่จะพัฒนาอาคารสถานที่ เป็นส่วนใหญ่ และ

สามารถที่จะจัดให้ถูกสุขลักษณะและปลอดภัยได้มาก ประกอบกับงานการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เป็นงานที่สร้างชื่อเสียงเกียรติประวัติแก่โรงเรียน เมื่อเวลาที่มีผู้มาตรวจเยี่ยมโรงเรียน และยังเป็น การส่งผลต่อการพิจารณาความดีความชอบแก่ผู้บริหารโรงเรียน จึงทำให้ผู้บริหารมีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานิชย์ แก้วหิทธิ (2526: 120) เรื่องการบริหารงานด้านสุขภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 พบว่าผู้บริหาร เห็นความสำคัญของการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย ซึ่งจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียน และบุคลากรต่าง ๆ ภายในโรงเรียนมีสุขภาพอนามัยที่ดีขึ้น ส่วนการปฏิบัติจริงของผู้บริหารที่ยังไม่อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขาดความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมยากต่อการปรับปรุงให้ถูกสุขลักษณะ งบประมาณด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนได้รับไม่เพียงพอ สถานที่ตั้งโรงเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ และบุคลากรในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมจึงขาดความร่วมมือและการทำงานร่วมกันของนักเรียนและบุคลากรต่าง ๆ ที่อยู่ภายในโรงเรียน

2.2 ในด้านการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนจากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความคาดหวังที่จะปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นเรื่องของการจัดให้มีห้องพยาบาลและเวชภัณฑ์ครบถ้วน การจัดให้มีครูหรือเจ้าหน้าที่ดูแลประจำห้องพยาบาลตลอดเวลา การจัดให้มีเวรยามดูแลความปลอดภัยในโรงเรียนในตอนกลางวันและกลางคืน การจัดให้มีอุปกรณ์สำหรับป้องกันอัคคีภัยในโรงเรียน และการจัดให้มีสวัสดิการ เพื่อส่งเสริมสุขภาพของครู และบุคลากรในโรงเรียน มีความคาดหวังที่จะปฏิบัติมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยให้กับนักเรียนและบุคลากรต่าง ๆ ในโรงเรียน เพราะการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนนั้น เป็นงานที่แสดงให้เห็นถึงสุขภาพอนามัยของนักเรียน และบุคลากรต่าง ๆ ภายในโรงเรียนว่า ได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากผู้บริหารหรือบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการสุขภาพในโรงเรียนมากน้อยเพียงใด เพราะงานให้บริการสุขภาพในโรงเรียนนั้น เป็นงานที่หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาล ต่างให้ความร่วมมือในการที่จะจัดบริการสุขภาพอนามัย หรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยให้กับนักเรียน และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายว่า

จะให้บริการอนามัยโรงเรียนให้ครอบคลุมประชากรวัยเรียนทั่วประเทศร้อยละ 90 (กองอนามัยโรงเรียน 2527: อัคสำเนา) ตามแผนงานนี้โรงเรียนต่าง ๆ จึงต้องร่วมมือกับเจ้าหน้าที่อนามัยโรงเรียน กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขจัดบริการสุขภาพอนามัยให้กับนักเรียนและบุคลากรต่าง ๆ ภายในโรงเรียนเป็นประจำตลอดปี จึงทำให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญองงานบริการสุขภาพในโรงเรียน จึงมีความคาดหวังในการที่จะปฏิบัติงานการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

ส่วนการปฏิบัติจริงผู้บริหารปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ยกเว้นเรื่องของการจัดให้มีการบริการอาหารกลางวัน โดยทำในรูปแบบของโครงการอาหารกลางวันผู้บริหารปฏิบัติจริงได้ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญประกอบกับขาดงบประมาณและบุคลากรที่จะมาช่วยดำเนินงานจึงทำให้โรงเรียนมัธยมศึกษาใน เขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีการจัดโครงการอาหารกลางวัน และประกอบกับสภาพเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของนักเรียนในกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าต่างจังหวัด ปัญหาการขาดอาหารกลางวันจึงมีน้อยและในบางโรงเรียนก็มีการช่วยเหลือนักเรียนที่ยากจนโดยให้ทุนอาหารกลางวันอยู่แล้ว จึงทำให้ผู้บริหารมองไม่เห็นความสำคัญของการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน จึงพบว่าผู้บริหารปฏิบัติจริงได้ในระดับน้อยในเรื่องนี้ ส่วนการปฏิบัติจริงในเรื่องอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่ามีปัญหาและอุปสรรค ในเรื่องของการขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในสายงานขาดงบประมาณ ผู้ปกครองและชุมชนไม่เห็นความสำคัญของสุขภาพอนามัย ซึ่งอาจจะเป็นเพราะการเผยแพร่ให้ความรู้ทางด้านสุขภาพอนามัยแก่ประชาชนของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาล ยังทำได้แพร่หลายไม่ทั่วถึง ไม่มีการติดตามผลงานกันอย่างจริงจัง ประกอบกับฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนยังอยู่ในระดับไม่ดีเท่าที่ควร จึงทำให้ต้องขวนขวายทำมาหาเลี้ยงชีพไม่มีเวลาเอาใจใส่สุขภาพของบุตรหลาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานิตย์ แก้วทิทธิ (2526: 122) เรื่องการบริหารงานด้านสุขภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 พบว่าผู้บริหารมีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน ส่วนใหญ่โรงเรียนยังขาดความพร้อมในการให้บริการหรือไม่ได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของการให้บริการสุขภาพในโรงเรียนเท่าที่ควร และประกอบกับผู้บริหารมีภารกิจที่จะต้องปฏิบัติมากมาย ในโรงเรียนมีครูอาจารย์เป็นจำนวนมาก จึงไม่ค่อยมีโอกาสปรึกษาหารือกับคณะครูอาจารย์ จึงทำให้ขาดความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจในการที่จะปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดผลดีคือสุขภาพอนามัยที่ดีของนักเรียนก็เป็นได้ จึงทำให้ผู้บริหารมีการปฏิบัติจริงในเรื่องของการบริการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ในด้านการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความคาดหวังที่จะปฏิบัติในเรื่องการสอนวิชาสุขศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก แต่มีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเล็งเห็นถึงความสำคัญของการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน เพราะการสอนสุขศึกษาในโรงเรียนเป็นการช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมสุขภาพดี มีการปฏิบัติคนที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพอนามัย และเพื่อให้เป็นการสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของแผนการศึกษาชาติที่ว่ามุ่งส่งเสริมสุขภาพของพลเมืองให้มีบุคลิกภาพที่ดี สุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ (แผนการศึกษาแห่งชาติ 2520: 337)

แต่ในทางปฏิบัติจริงผู้บริหารปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ซึ่งทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ขาดครูอาจารย์ที่มีวุฒิสุศึกษาโดยตรง เพื่อสอนวิชาสุขศึกษา สื่อและอุปกรณ์การสอนวิชาสุขศึกษามีไม่เพียงพอ ขาดการกระตุ้นให้ครูเห็นความสำคัญของการสอนวิชาสุขศึกษาแก่นักเรียน ครูยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน การสอนยังเน้นทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ สำหรับการนิเทศการสอนวิชาสุขศึกษา ส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการนิเทศโดยตรงจากศึกษานิเทศก์ และการนิเทศการสอนภายในซึ่งจัดโดยหัวหน้าหมวดวิชา ก็ยังไม่ค่อยได้มีการดำเนินการ จึงทำให้การสอนวิชาสุขศึกษาในโรงเรียนยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ประกอบกับผู้บริหารไม่ค่อยได้มีการเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อให้คำปรึกษาและให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่ครู จึงทำให้การปฏิบัติจริงในการจัดการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานิตย์ แก้วทิทธิ (2526: 129) เรื่องการบริหารงานด้านสุขภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 3 พบว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งส่วนใหญ่เนื่องมาจากการขาดบุคลากรที่มีวุฒิทางสุศึกษาโดยตรงมาสอนวิชาสุขศึกษา การขาดสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนวิชาสุศึกษา ปัญหาและอุปสรรคที่พบครูสอนไม่ตรงจุดมุ่งหมาย วัดและประเมินผลไม่ถูกต้อง การสอนยังเน้นทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ

3. ในด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคาดหวังที่จะปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่ปฏิบัติจริงได้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนมองเห็นความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน เพราะการประสานงานร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน จะทำให้เกิดการพัฒนาและส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน และทางโรงเรียนยัง

สามารถที่จะใช้แหล่งทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารจึงมีความคาดหวังที่จะปฏิบัติงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน อยู่ในระดับมาก แต่การปฏิบัติจริงสามารถปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าขาดการประสานงาน เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชน ได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารของทางโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน จึงขาดความร่วมมือกับทางโรงเรียนเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิมิตร มิ่งมิตรพิสัย (2530: 50) เรื่อง การเปรียบเทียบการปฏิบัติที่คาดหวังกับการปฏิบัติจริงในการบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติที่คาดหวังอยู่ในระดับมากในเรื่องของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน แต่มีการปฏิบัติจริงได้ในระดับน้อย

4. ในด้านการประเมินผลโครงการสุขภาพในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารมีความคาดหวังที่จะปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่ปฏิบัติจริงได้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีหน้าที่โดยตรงในการที่จะติดตาม ดูแล ควบคุม นิเทศ และประเมินผล การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนอยู่แล้ว ผู้บริหารจึงเห็นความสำคัญของงานด้านการประเมินผลโครงการสุขภาพในโรงเรียน ซึ่งถือว่าเป็นงานหลักของโรงเรียนอย่างหนึ่ง ที่มุ่งส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียนและบุคลากรต่าง ๆ ภายในโรงเรียน จึงมีความคาดหวังที่จะปฏิบัติในระดับมาก แต่มีการปฏิบัติจริงได้ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจจะเป็นเพราะผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการวัดและประเมินผล เพราะการวัดผลและการประเมินผลเป็นวิชาที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถในระดับสูง และต้องได้รับความรู้ที่ถูกต้องจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ หรือผู้ที่มีความรู้เฉพาะในงานด้านการประเมินผลโครงการสุขภาพในโรงเรียนมาเป็นผู้ประเมิน จึงทำให้ผู้บริหารมีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง และปฏิบัติจริงได้น้อยในเรื่องของการจัดทำเอกสารสรุปผลการประเมินผลไว้เป็นรายปีและเผยแพร่ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่ายังไม่เห็นถึงความสำคัญของการจัดทำเอกสาร หรือขาดงบประมาณในการจัดทำ ขาดบุคลากรหรือคณะกรรมการในการจัดทำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิมิตร มิ่งมิตรพิสัย (2530: 52) เรื่องการเปรียบเทียบการปฏิบัติที่คาดหวังกับการปฏิบัติจริงในการบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติที่คาดหวังอยู่ในระดับมากทุกข้อในเรื่องของการประเมินผลโครงการสุขภาพในโรงเรียน แต่ในการปฏิบัติจริงผู้บริหารมีการปฏิบัติจริงได้ออยู่ในระดับน้อยทุกข้อ

5. โดยส่วนรวมทุกด้านของการบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีความคาดหวังในการที่จะปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียนในระดับมากที่สุดด้านเดียว คือ เรื่องของการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ ซึ่งทั้งนี้อาจจะเป็น เพราะที่ผู้บริหารมองเห็นความสำคัญของสุขภาพอนามัยของนักเรียนและบุคลากรต่าง ๆ ภายในโรงเรียนว่าควรจะอยู่ภายในสภาพแวดล้อมที่ดีและปลอดภัย และประกอบกับเป็นนโยบายอย่างหนึ่งของกรมสามัญศึกษาที่จัดให้มีการประกวดโรงเรียนมาตรฐานการศึกษาดีเด่น ผู้บริหารจึงให้ความสำคัญต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ เพื่อต้องการให้โรงเรียนของคนมีชื่อเสียงและได้รับคำยกย่องว่าเป็นโรงเรียนดีเด่น จึงทำให้ผู้บริหารให้ความสนใจตลอดจนจัดสรรงบประมาณมาใช้เกี่ยวกับการจัดดูแลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนได้อย่างเต็มที่ และเพื่อเป็นการสอดคล้องกับนโยบายของกรุงเทพมหานครในเรื่องของการรณรงค์รักษาความสะอาดโรงเรียนซึ่งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครจึงต้องให้ความร่วมมือในการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้สะอาดและปลอดภัย ซึ่งจะเป็นการส่งผลมาถึงการมีสุขภาพอนามัยที่ดีของนักเรียน และบุคลากรต่าง ๆ ภายในโรงเรียนด้วย และเพื่อเป็นแนวโน้มนำและหนทางก้าวไปสู่ความมีสุขภาพดีถ้วนหน้าของประชาชนในชาติ ดังคำขวัญขององค์การอนามัยโลกที่ว่า "สุขภาพดีถ้วนหน้าในปี 2543" โรงเรียนจึงเป็นสถานที่ที่สำคัญที่สุดในการที่จะจัดกิจกรรม เพื่อดูแลสุขภาพอนามัยตลอดจนปลูกฝังพฤติกรรมสุขภาพที่ดีให้กับนักเรียน จึงทำให้ผู้บริหารมีความคาดหวังในระดับมากที่สุดในเรื่องของการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ แต่เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่าผู้บริหารมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ในการที่จะปฏิบัติงานด้านการบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียน ในเรื่องของการวางแผนการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน การสอนสุขศึกษาในโรงเรียน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน และการประเมินผลโครงการสุขภาพในโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็น เพราะการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านสุขภาพอนามัยโดยตรงแก่นักเรียนและบุคลากรต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ซึ่งถ้าผู้บริหารมองเห็นความสำคัญ และได้มีการปรับปรุงส่งเสริมการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ก็จะเป็นการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียนและบุคลากรต่าง ๆ ในโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้นไปด้วย จึงทำให้ผู้บริหารมีความคาดหวังที่จะปฏิบัติงานด้านการบริหารโครงการสุขภาพอยู่ในระดับมาก

ในส่วนของการปฏิบัติจริงนั้นผู้บริหารมีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมากด้านเดียวคือ เรื่องของการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าเป็นงานที่เป็น นโยบายหลักของโรงเรียนจึงมีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานได้อย่างเต็มที่ และ ประกอบกับได้รับความร่วมมือจากครูอาจารย์หลาย ๆ ฝ่ายในโรงเรียนในการควบคุมดูแล ปรับปรุงและส่งเสริมการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ จึงทำให้มีการปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมาก แต่เพื่อพิจารณาโดยส่วนรวมพบว่าผู้บริหารมีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเป็น เพราะว่าคุณบริหารยังไม่เห็นความสำคัญของการปฏิบัติงานด้านการบริหารโครงการ สุขภาพในโรงเรียน หรืออาจจะยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขอบข่ายของงานการจัด โครงการสุขภาพในโรงเรียนดีพอ จึงทำให้มีการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับ เรื่องของการวางแผนการจัด โครงการสุขภาพในโรงเรียน การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน การสอนสุขศึกษาในโรงเรียน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน และการประเมินผลโครงการสุขภาพ ในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการวิจัย พบว่า ระหว่างความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการ บริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียน ของผู้บริหารมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ในทุกด้านและทุกรายข้อ และผู้บริหารมีความคาดหวังที่จะปฏิบัติอยู่ในระดับมากกว่า การปฏิบัติจริงในทุกด้าน และทุกรายข้อ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่าคุณบริหารมีความตั้งใจจริงที่จะ ปฏิบัติงานด้านการบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียน เพื่อให้ได้ผลดีจึงมีความคาดหวังสูงกว่า การปฏิบัติจริง แต่การที่ผู้บริหารมีการปฏิบัติจริงในระดับที่ต่ำกว่าความคาดหวังนั้นอาจจะ เนื่อง มาจากการมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน เช่น ขาดความเข้าใจในขอบข่ายของการ ดำเนินงาน ขาดงบประมาณ บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดและดำเนินงานโครงการ สุขภาพในโรงเรียนมีไม่เพียงพอ ขาดความร่วมมือจากนักเรียน ครู และบุคลากรต่าง ๆ ที่อยู่ ภายในโรงเรียน ขาดการประสานงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดโครงการ สุขภาพในโรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนรับทราบเท่าที่ควร ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารจึงมีสภาพการ ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าความคาดหวังในทุกด้านและทุกรายข้อ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิมิตร มิ่งมิตรพิสัย (2529: บทคัดย่อ) เรื่องการเปรียบเทียบการปฏิบัติที่คาดหวังกับการปฏิบัติจริง ในการบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่าคุณบริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีการปฏิบัติที่คาดหวังสูงกว่าการปฏิบัติจริง ในการบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียนในทุกด้านและทุกรายข้อ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสำคัญของการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนเกิดจากการที่ผู้บริหารโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน ขาดแคลนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ เพื่อสนับสนุนการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน ตลอดจนไม่ได้รับความร่วมมืออันดีเท่าที่ควรจากบุคลากรต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึง เสนอแนะผลจากการวิจัยดังนี้

1. ควรจัดให้มีการอบรม เรื่องโครงการสุขภาพในโรงเรียนให้กับผู้บริหาร ครูอาจารย์ และบุคลากรต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน เพื่อให้สามารถที่จะวางแผนการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน จัดและดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ติดตามประเมินผลงานการจัดโครงการสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นการพัฒนาความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ในงานที่รับผิดชอบ ควรจัดให้มีการอบรมเป็นประจำทุกปี จะมีความพร้อมที่จะดำเนินงานมากยิ่งขึ้น
2. ควรจัดสรรงบประมาณ บุคลากรตรงตามสายงาน วัสดุอุปกรณ์ และเวชภัณฑ์ ให้โรงเรียนเพิ่มขึ้น ตลอดจนส่งเสริมให้โรงเรียนพยายามใช้วัสดุอุปกรณ์หรือทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ให้เกิดประโยชน์ในการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนให้มากที่สุด
3. จัดให้มีการนิเทศงานทางด้านสุขภาพอนามัย หรือการสอนสุขศึกษา ซึ่งอาจจัดในรูปของการเชิญศึกษานิเทศก์มาให้ความรู้ความเข้าใจ หรือจัดนิเทศภายในโดยหัวหน้างานภายในโรงเรียนเอง เพื่อให้งานด้านสุขภาพอนามัยหรือการสอนสุขศึกษาในโรงเรียนมีผลดียิ่งขึ้น
4. ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่งานการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนให้กับผู้ปกครองและประชาชน ในชุมชนนั้น ๆ ได้รับทราบเกี่ยวกับเรื่องการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญ หรือเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ มาให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน มีการปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิด เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนให้เกิดผลดียิ่งขึ้น
5. สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน โดยจัดกิจกรรมให้ชุมชนได้มีโอกาสเข้าร่วมหรือมีบทบาทในโรงเรียนบ้าง เพราะจะเป็นทำให้การพัฒนา

โครงการสุขภาพในโรงเรียนประสบผลสำเร็จมากขึ้น เช่น จัดนิทรรศการ จัดงานประเพณี
จัดงานศิษย์เก่า งานจัดสถาปนาโรงเรียน เป็นต้น

6. จัดให้มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการจัดโครงการ
สุขภาพในโรงเรียน ทาทางแก้ไขมีข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้ลุล่วงไป และจัดทำหนังสือมาตรฐาน
การดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พร้อมเอกสารความรู้ เพื่อเป็น
แนวทางการดำเนินงาน และใช้เป็น เกณฑ์หรือคู่มือในการปฏิบัติงานต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่องเดียวกันนี้กับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
ในเขตการศึกษาอื่น ๆ เพื่อจะได้ทราบปัญหาการปฏิบัติในการบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียน
ทั่วประเทศ
2. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงบทบาทของผู้บริหาร ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน
โครงการสุขภาพในโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและบริหารงานโครงการสุขภาพ
ให้ดีขึ้นต่อไป
3. ควรมีการศึกษาวิจัยโดยการใช้แบบสอบถาม หรือสัมภาษณ์ครูที่ปฏิบัติการทางด้าน
สุขภาพ เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหาร จะได้ข้อมูล
ที่เป็นจริงกว่าสอบถามผู้บริหารโดยตรง
4. ควรมีการศึกษาวิจัย เปรียบ เทียบระหว่างความคิดเห็นตามการรับรู้ของครูและ
ผู้บริหาร เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน เป็นแนวทางในการบริหารงานโครงการสุขภาพใน
โรงเรียนต่อไป

ศูนย์วิจัยทั่วยุทธศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย